

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 582/2023
25.12.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија Јелене Ивановић, председника већа, Жељка Шкорића и Весне Субић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Игор Петровић, адвокат из ..., против туженог „Confenzioni Andrea Serbia“ доо, Јагодина, чији је пуномоћник Александар Јанковић, адвокат из ..., ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1653/22 од 25.08.2022. године, у седници већа одржаној 25.12.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

Делимично се **УСВАЈА** се ревизија тужиоца, **ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ** пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1653/22 од 25.08.2022. године, тако што се одбија жалба туженог и потврђује пресуда Основног суда у Јагодини П1 557/21 од 17.11.2021. године у усвајајућем делу става првог и ставу другом изреке, те одбија захтев туженог да се обавезе тужилац да му накнади трошкове парничног поступка.

У преосталом делу ревизија тужиоца се **ОДБИЈА**.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 36.000,00 динара у року од петнаест дана од пријема писменог отправака пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Јагодини П1 557/21 од 17.11.2021. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због повреде на раду исплати: на име претрпљених физичких болова износ од 100.000,00 динара и на име претрпљених душевних болова због смањене животне активности од 20% износ од 400.000,00 динара, са законском затезном каматом од 19.11.2020. године па до коначне исплате, док је преко досуђеног износа на име претрпљених физичких болова од 100.000,00 динара до траженог износа од 250.000,00 динара, на име претрпљених душевних болова због смањене животне активности од 20% од 400.000,00 до траженог износа од 600.000,00 динара, на име претрпљеног страха износ од 100.000,00 динара и на име законске затезне камате почев од 02.12.2019. године до

19.11.2020. године тужбени захтев одбијен као неоснован. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 266.775,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1653/22 од 25.08.2022. године ставом првим изреке, укинута је пресуда Основног суда у Јагодини П1 557/21 од 17.11.2021. године. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му на име нематеријалне штете због повреде на раду исплати и то: на име претрпљених физичких болова износ од 250.000,00 динара, на име претрпљеног страха износ од 100.000,00 динара и на име претрпљених душевних болова због смањене животне активности од 20% износ од 600.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана вештачења 02.12.2019. године до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 324.650,00 динара.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену тужилац је благовремено, преко пуномоћника, изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23-други закон) у даљем тексту: ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужиоца делимично основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог на неодређено време на пословима У опису послова тужиоца био је и утовар и отпрема готових производа, што је подразумевало утовар производа из магацина на виљушкар, а затим са виљушकारа на камион превозиоца. Тужилац је био обучен за рад на виљушкарку и за заштиту на раду на овом послу и критичном приликом је носио заштитну опрему прописану од стране Агенције за заштиту на раду. Тужени је ангажовао превозника „LTD LOGISTTIC“ д.о.о. са којим је имао закључен уговор о организовању превоза. Камиони превозника, између осталих и теретно моторно возило регистарске ознаке ... са прикључним возилом, улазили су у пословни простор туженог до рампе. Поступак утовара је био уобичајен начин рада и то тако што би прво возач камиона превозиоца на месту утовара, подигао ваздушне јастуке на камиону до висине рампе која се налази на излазу из магацина, након чега би тужилац спустио рампу на камион и виљушкарком улазио у камион и истоварао робу. Дана 27.12.2017. године, када је дошло до повређивања тужиоца, возач камиона превозиоца је подигао ваздушне јастуке, тужилац је ставио рампу на камион, а потом је виљушкарком натовареним робом из магацина ушао на камион и хтео да истовари робу. Том приликом дошло је до изненадног пуцања ваздушног јастука на камиону превозника и до повређивања тужиоца. Виљушкар уопште није имао контакт са ваздушним јастуцима на камиону, јер се налазе испод рампе која је постављена на камион и били су већ подигнути када је тужилац поставио рампу на камион, није се чуло никакво шиштање нити је камион био накривљен, односно све је изгледало нормално и уобичајено

и ништа није претходно указивало да ће се нешто неуобичајено десити. Тужени није имао обавезу да прегледа исправност камиона, нити су то чинили запослени. Камион је био паркиран, није радио, није се чуо звук мотора и није био у покрету.

Вештачењем од стране вештака медицинске струке утврђено је да је повреда (нагло настала глувоћа) коју је тужилац претрпео по својој природи лака телесна повреда, да је тужилац као последицу повређивања 10 минута трпео болове врло јаког интензитета, а затим болове јаког интензитета у трајању од 2 дана, средњег интензитета у трајању од 5 дана и слабог интензитета у трајању од месец дана, с тим да претрпљени болови нису условили измену структуре личности. Тонална аудиометрија показује десно тешко, лево лако сенсоринеурално оштећење слуха (десно 87%, лево 33%, обострано 42% по Фовлеру), ромберг је позитиван без латеризације страна, с тим да је код тужиоца услед заосталих последица у виду ослабљеног слуха, зујања у ушима, несигурности и повремене вртоглавице наступило умањење животне активности од 20%. Тужилац није допринео настанку штете.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом одредбе члана 164. Закона о раду, у вези чл. 173, 174. и 200. Закона о облигационим односима, оцено да постоји основ одговорности туженог за штету коју је тужилац претрпео, с обзиром да се тужилац повредио обављајући опасну делатност, те да овом повређивању ничим није допринео, нити је исто у датим условима могао спречити. До повређивања тужиоца дошло је приликом истоваара робе, што је било у редовном опису његових послова, а због пуцања ваздушног јастука на камиону који није у власништву туженог, већ другог правног лица, са којим тужени има закључен уговор о организовању превоза. Са наведених разлога, првостепени суд је нашао да је тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете делимично основан у износима на које је обавезао туженог.

Другостепени суд је, одлучујући о жалбама тужиоца и туженог, одбио тужбени захтев тужиоца у целости, оценивши да послодавац за штету коју претрпи запослени услед поведе на раду, одговара само уколико је остварен основ кривице или објективне одговорности. Како тужилац није доказао да је узрок штете било који пропуст послодавца, његово чињење или нечињење у обезбеђивању безбедних услова рада или у обављању послова у небезбедним околностима, односно у условима повећане опасности, другостепени суд је оценио да нема одговорности туженог за штету коју је тужилац претрпео, јер није настала као последица управљања или неисправности виљушкарa којим је тужилац вршио утовар робе на камион, већ искључиво због пуцања ваздушног јастука на камиону који је власништво трећег лица. Стога, по налажењу другостепеног суда, иако је тужилац, запослен код туженог, повреду задобио у току радног времена и на радном месту, између задобијене повреде и поступања туженог нема узрочности, због чега је одлучио као у изреци.

По оцени Врховног суда, основано се ревизијом тужиоца указује да је побијана пресуда донета уз погрешну примену материјалног права.

Одредбом члана 164. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 24/05...113/17-Одлука Уставног суда) прописано је да ако запослени претрпи повреду или штету на раду или у вези са радом, послодавац је дужан да му накнади штету, у складу са законом и општим актом. Из ове законске нормe произлази да послодавац одговара за штету коју запослени претрпи на раду и у вези са радом по општим начелима одговорности, а основ за накнаду штете због повреде права запосленог је претпостављена кривица послодавца.

Услови одговорности су да је запослени претрпео штету, да је штета проузрокована на раду или у вези са радом и да не постоји разлог за искључење од одговорности послодавца.

Одредбом члана 173. Закона о облигационим односима (Службени лист СФРЈ", бр. 29/78, 39/85, 45/89, 57/89, "Службени лист СРЈ", бр. 31/93, (Уредба - за време ратног стања: 22/99, 23/99, 35/99, 44/99), "Службени гласник РС", бр. 18/2020), прописано је да штета настала у вези са опасном ствари, односно опасном делатношћу сматра се да потиче од те ствари, односно делатности, изузев ако се докаже да оне нису биле узрок штете, а чланом 174. истог закона прописано је да за штету од опасне ствари одговара њен ималац, а за штету од опасне делатности одговара лице које се њом бави.

Према прописима о безбедности и здрављу на раду послодавац је дужан да рад организује и мере заштите на раду спроведе тако да запослени уз нормалну пажњу може да обавља рад без опасности по свој живот и здравље. Пропуштање ове дужности повлачи одговорност послодавца за штету која запосленом услед тога настане. Наведеној обавези одговара право запосленог на безбедност и заштиту живота и здравља на раду. Сагласно наведеном, запослени има право на безбедност и заштиту здравља на раду, у складу са законом, а послодавац је дужан да организује рад којим се обезбеђује заштита живота и здравља запослених, у складу са посебним законом и другим прописима. Одговорност послодавца према наведеној одредби Закона о раду може бити последица повреде на раду. Под повредом на раду подразумева се повреда која је узрочно везана за обављање послова и задатака повређеног радника, а одговорност послодавца за накнаду штете запосленог због повреде на раду зависи од основа и услова одговорности. Основ одговорности је кривица послодавца за штетну радњу или пропуштање предузимања радње, ризик од опасне ствари чији је ималац послодавац или ризик од обављања опасне делатности којом се послодавац бави. Кривица послодавца се претпоставља, а пошто се ради о оборивој претпоставци послодавац може доказивати да је штета настала без његове кривице, а што у овом случају послодавац није доказао.

Имајући у виду цитиране законске одредбе и утврђено чињенично стање, по оцени Врховног суда, правилно је првостепени суд утврдио да постоји узрочно-последична веза између штете коју је тужилац претрпео и одговорности туженог, с обзиром да је до повређивања тужиоца дошло у вези са радом код туженог, односно приликом обављања редовних послова тужиоца. Чињеница да се возило – камион на који је тужилац вршио утовар и на коме је дошло до пуцања ваздушног јастука, не налази у власништву туженог, већ другог правног лица „LTD LOGISTTIC“ доо, не ослобађа туженог одговорности за штету коју је тужилац претрпео, с обзиром да је тужени са наведеним правним лицем имао закључен уговор о организовању превоза, у чему се и огледа узрочно-последична веза између обављања делатности, односно опасне ствари и настале штете, због чега су наводи жалбе туженог да није одговоран за насталу штету неосновани. Правилно је првостепени суд закључио и да не постоји допринос тужиоца настанку штете, јер је критичном приликом носио заштитну опрему прописану од стране Агенције за заштиту на раду. Приликом одлучивања о висини накнаде за досуђене видове нематеријалне штете првостепени суд је имао у виду све околности под којима је тужилац повређен, као и интензитет и трајање физичких болова и страха, те је правилно одмерио висину накнаде штете применом критеријума који су прописани чланом 200. став 2. ЗОО.

С обзиром на изнето, на основу члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке, а на основу члана 414. став 1. ЗПП, као у ставу другом изреке.

Тужилац је успео у поступку по ревизији па му, на основу одредбе члана 165. став 2. у вези члана 153. став 1. и члана 154. ЗПП припадају на име састава жалбе од 02.03.2022. године у износу од 18.000,00 динара, као и трошкови на име састав а ревизије у износу од 18.000,00 динара, одмерени применом Тарифе о наградама и накандама за рад адвоката („Службени гласник РС“ број 37/21), док тужиоцу није досуђена накнада трошкова на име судских такси, јер захтев за накнаду тих трошкова није опредељен у складу са чланом 163. став 2. ЗПП.

Са изнетих разлога Врховни суд је применом одредбе члана 165. став 2. ЗПП одлучио као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Јелена Ивановић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић